

EWALUACJA JAKOŚCI DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

I. WPROWADZENIE

Ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* wprowadziła nowy system ewaluacji jakości działalności naukowej. System ten ma sprzyjać doskonałości naukowej rozumianej jako uczestnictwo w globalnym dyskursie akademickim.

NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY:

- Ewaluacja będzie przeprowadzana dla poszczególnych dyscyplin, a nie wydziałów;
- Główny nacisk został położony na bieżące osiągnięcia naukowe;
- Ocenie będą poddawane osiągnięcia wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową;
- Wprowadzony zostanie limit osiągnięć, które uczelnia może zgłosić do ewaluacji.

OGÓLNE ZASADY EWALUACJI

- Ewaluacja jest obowiązkowa dla wszystkich uczelni.
- Ocenie podlega każda dyscyplina, którą wybrało przynajmniej 12 pracowników naukowych jako przedmiot swoich badań (12 pełnych etatów).
- Pod uwagę brane są osiągnięcia wszystkich pracowników prowadzących działalność naukową (w przypadku uczelni są to pracownicy zatrudnieni na stanowisku badawczym lub badawczo-dydaktycznym). Tworzą oni tzw. **liczbę N**, istotną dla wyliczenia dalszych parametrów ewaluacji. Ocenie podlegają również osiągnięcia uczestników szkół doktorskich, oraz naukowców prowadzących działalność naukową, dla których uczelnia nie jest podstawowym miejscem pracy.
- Ewaluację przeprowadzi **Komisja Ewaluacji Nauki (KEN)**.
- W wyniku oceny poszczególnym dyscyplinom będą przypisywane kategorie naukowe: A+, A, B+, B, C. Kategorie naukowe wpływają na wysokość subwencji oraz uprawnienia uczelni.

Pierwsza ewaluacja według nowych zasad przeprowadzona zostanie w 2021 r. i obejmie lata 2017–2020. Dla oceny osiągnięć naukowych z lat 2017–2018 zastosowane będą przepisy przejściowe.

KRYTERIA OCENY

Kryterium I – poziom naukowy lub artystyczny prowadzonej działalności naukowej, uwzględniający:

- artykuły naukowe opublikowane w czasopismach naukowych i recenzowanych materiałach z międzynarodowych konferencji naukowych, zamieszczone w wykazie czasopism;
- artykuły naukowe opublikowane w czasopismach naukowych niezamieszczone w wykazie czasopism;
- monografie naukowe wydane przez wydawnictwa zamieszczone w wykazie wydawnictw, redakcje naukowe takich monografii i autorstwo rozdziałów w takich monografiach;
- monografie naukowe wydane przez wydawnictwa niezamieszczone w wykazie wydawnictw, redakcje naukowe takich monografii i autorstwo rozdziałów w takich monografiach;
- patenty na wynalazki, prawa ochronne na wzory użytkowe i wyłączne prawa do odmiany roślin.

Kryterium II – efekty finansowe badań naukowych i prac rozwojowych, uwzględniające:

- projekty obejmujące badania naukowe lub prace rozwojowe finansowane w trybie konkursowym przez instytucje zagraniczne lub organizacje międzynarodowe, a także przez NCN i NCBR;
- projekty finansowane w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki;
- komercjalizacja wyników badań naukowych, prac rozwojowych lub know-how związanego z tymi wynikami;
- usługi badawcze świadczone na zlecenie podmiotów nienależących do systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

Kryterium III – wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki, oceniany na podstawie opisów udowadniających związek między badaniami a funkcjonowaniem administracji, ochroną zdrowia, kulturą itp. Przy ocenie tego kryterium bierze się pod uwagę tzw. studium indywidualnych przypadków.

TABELA I. Waga poszczególnych kryteriów

	Nauki humanistyczne, społeczne i teologiczne	Dyscypliny artystyczne
Kryterium I	70%	80%
Kryterium II	10%	–
Kryterium III	20%	20%

Zdecydowanie największe znaczenie ma kryterium I – ocena osiągnięć naukowych lub artystycznych.

KONSEKWENCJE EWALUACJI

Uprawnienia uczelni są powiązane z kategoriami naukowymi, jakimi otrzyma.

Nadawanie stopnia doktora – kategoria naukowa B+ lub wyższa w danej dyscyplinie.

Prowadzenie szkoły doktorskiej – kategoria naukowa B+ lub wyższa w przynajmniej dwóch dyscyplinach.

Nadawania stopnia doktora habilitowanego – kategoria naukowa B+ lub wyższa w danej dyscyplinie.

II. DOROBEK NAUKOWY – PUNKTACJA**PUNKTACJA ARTYKUŁÓW NAUKOWYCH**

Publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które są uwzględniane w bazie informatycznych konferencji naukowych The Computing Research and Education Association of Australasia (CORE) uznawane są artykuły naukowe. Artykułem naukowym nie jest edytorial, abstrakt, abstrakt rozszerzony, list, recenzja, errata i nota redakcyjna.

Za artykuł recenzyjny można uzyskać 25% liczby punktów przyznanych za artykuł naukowy opublikowany w danym czasopiśmie naukowym.

TABELA 2. Całkowita wartość punktowa dla czasopism naukowych

	Całkowita wartość punktowa*
Czasopismo z wykazu czasopism	20, 40, 70, 100, 140 lub 200
Czasopismo spoza wykazu czasopism	5

* dotyczy nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych

Uwaga: punktacja ta odnosi się do sytuacji, w której autorem publikacji jest jedna osoba, w przypadku publikacji wieloautorskich obliczenie punktacji staje się bardziej skomplikowane. Zostanie ono przedstawione w dalszej części opracowania.

PUNKTACJA MONOGRAFII

Wartość punktowa monografii będącej przekładem lub edycja tekstów źródłowych wynosi 25% punktów nominalnych.

TABELA 3. Całkowita wartość punktowa dla wydawnictw naukowych

Całkowita wartość punktowa*	
Autorstwo monografii	
Ministerialny wykaz wydawnictw, poziom I	100
Ministerialny wykaz wydawnictw, poziom II	300
Spoza wykazu	20 lub 100 (jeżeli przejdzie pozytywnie ocenę ekspercką KEN)
Redakcja monografii	
Ministerialny wykaz wydawnictw, poziom I	20
Ministerialny wykaz wydawnictw, poziom II	150
Spoza wykazu	5 lub 20 (jeżeli przejdzie pozytywnie ocenę ekspercką KEN)
Rozdział w monografii	
Ministerialny wykaz wydawnictw, poziom I	20
Ministerialny wykaz wydawnictw, poziom II	75
Spoza wykazu	5 lub 20 (jeżeli przejdzie pozytywnie ocenę ekspercką KEN)

* dotyczy nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych

PUNKTACJA DLA PUBLIKACJI WIELOAUTORSKICH

Wartość punktowa publikacji wieloautorskich, tzw. **przeliczeniowa wartość punktowa P_p** , zależna jest od:

- ilości punktów, jaką uzyskałaby publikacja, gdyby autorem była jedna osoba, tzw. **całkowita wartość punktowa P_c** , por. tab. 2 i 3;
- liczby współautorów z tej samej uczelni reprezentujących tę samą dyscyplinę naukową – k ,
- ogólną liczbę autorów publikacji – m .

TABELA 4. Punktacja przeliczeniowa dla monografii

	Całkowita wartość punktowa – punktacja za autorstwo, P_c	Przeliczeniowa wartość punktowa P_p
Monografia naukowa; Redakcja monografii; Rozdział w monografii naukowej – poziom II	300, 150, 75	$P_p = P_c$
Monografia naukowa – poziom I; Monografia pozytywnie oceniona przez KEN; Redakcja ww. monografii; Rozdział w ww. monografii	100, 20, 20	$P_p = P_c \cdot \sqrt{k/m}$, Nie mniej niż 10% punktacji za autorstwo P_c
Monografia naukowa spoza wykazu ministerstwa, Redakcja takiej monografii, Rozdział w takiej monografii	20, 5, 5	$P_p = P_c \cdot k/m$, Nie mniej niż 10% punktacji za autorstwo P_c

TABELA 5. Punktacja przeliczeniowa dla artykułów

	Całkowita wartość punktowa – punktacja za autorstwo, P_c	Przeliczeniowa wartość punktowa P_p
Artykuł naukowy zamieszczony w wykazie czasopism	200, 140, 100	$P_p = P_c$
Artykuł naukowy zamieszczony w wykazie czasopism	70, 40	$P_p = P_c \cdot \sqrt{k/m}$ Nie mniej niż 10% punktacji za autorstwo P_c
Artykuł naukowy zamieszczony w wykazie czasopism	20	$P_p = P_c \cdot k/m$
Artykuł naukowy spoza wykazu czasopism	5	Nie mniej niż 10% punktacji za autorstwo P_c

JEDNOSTKOWY UDZIAŁ AUTORA – SLOT PUBLIKACYJNY

Jednostkowy udział autora, inaczej slot publikacyjny, określa miarę udziału autora w publikacji. W przypadku, gdy publikacja jest napisana przez jedną osobę, jednostkowy udział autora wynosi 1 (1 slot publikacyjny). Pojęcie slotu publikacyjnego jest istotne z punktu widzenia limitów osiągnięć przedstawianych do ewaluacji i rozwinięte będzie w dalszej części opracowania.

Jednostkowy udział autora – U

$$U = P_p / P_c \cdot 1/k$$

gdzie:

P_p – przeliczeniowa wartość punktowa publikacji

P_c – całkowita wartość punktowa publikacji

k – liczba współautorów z tego samego ośrodka reprezentujących tę samą dyscyplinę naukową.

WARTOŚĆ PUNKTOWA JEDNOSTKOWEGO UDZIAŁU

Wartość punktowa jednostkowego udziału określa ile punktów przypisanych zostanie jednemu autorowi w publikacji wieloautorskiej.

Wartość punktowa jednostkowego udziału – P_u

$$P_u = P_p / k$$

gdzie:

P_p – przeliczeniowa wartość punktowa publikacji

k – liczba współautorów z tego samego ośrodka reprezentujących tę samą dyscyplinę naukową.

Co to w praktyce oznacza?

Wprowadzone zasady premiąją publikacje interdyscyplinarne i wielośrodkowe.

Jakie znaczenie ma ośrodek naukowy oraz dyscyplina naukowa współautora publikacji, można prześledzić w tabeli 5 i 6 prezentującej ilość punktów przypisanych danemu autorowi w zależności od tego z kim publikuje. Jak widać, publikowanie z naukowcami spoza swojej uczelni oraz reprezentujących odmienne dyscypliny sprzyja osiągnięciu większej ilości punktów (wartość punktowa udziału jednostkowego). Zależności te są szczególnie wyraźne dla publikacji niżej punktowanych.

TABELA 6. Przykładowy rozkład punktów dla artykułu naukowego za 140 punktów całkowitych w zależności od współautorów

Artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie za 140 punktów całkowitych			
	Punkty przeliczone	Udział jednostkowy	Wartość punktowa udziału jednostkowego
	P_p	U	P_u
Jeden autor	140	1	140
Dwóch autorów, ten sam ośrodek, ta sama dyscyplina	140	0,5	70
Dwóch autorów, dwa różne ośrodki, ta sama dyscyplina	140	1	140
Dwóch autorów, ten sam ośrodek, różne dyscypliny	140	1	140
Trzech autorów, ten sam ośrodek, ta sama dyscyplina	140	0,33	46,67
Trzech autorów, różne ośrodki, ta sama dyscyplina	140	1	140
Trzech autorów, ten sam ośrodek, Jeden autor – psychologia	140	1	140
Dwóch autorów – pedagogika	140	0,5	70

TABELA 7. Przykładowy rozkład punktów dla artykułu naukowego za 20 punktów całkowitych w zależności od współautorów

Artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie za 20 punktów całkowitych			
	Punkty przeliczone	Udział jednostkowy	Wartość punktowa udziału jednostkowego
	P_p	U	P_u
Jeden autor	20	1	20
Dwóch autorów, ten sam ośrodek, ta sama dyscyplina	20	0,5	10
Dwóch autorów, dwa różne ośrodki, ta sama dyscyplina	14,14	0,71	14,14
Dwóch autorów, ten sam ośrodek, różne dyscypliny	14,14	0,71	14,14
Trzech autorów, ten sam ośrodek, ta sama dyscyplina	20	0,33	6,67
Trzech autorów, różne ośrodki, ta sama dyscyplina	11,55	0,58	11,55
Trzech autorów, ten sam ośrodek, Jeden autor – filozofia	11,55	0,58	11,55
Dwóch autorów – socjologia	16,33	0,41	8,17

III. LIMITY OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH UWZGLĘDNIANYCH W OCENIE

LIMITY DLA NAUKOWCÓW

W ocenie osiągnięć dorobku naukowego mogą być uwzględnione **maksymalnie 4 sloty publikacyjne** autorstwa lub współautorstwa jednego pracownika uczelni (w zależności od wymiaru etatu i zadeklarowanego udziału czasu pracy w dyscyplinie). Nie zawsze oznacza to, że uwzględniane są tylko 4 publikacje. Ilość uwzględnionych publikacji zależy od jednostkowego udziału autora, np. w ewaluacji mogą zostać uwzględnionych osiem artykułów naukowych, który współautorem jest dany pracownik uczelni, a jego udział jednostkowy w każdej publikacji wynosi 0,5 ($0,5 \times 8 = 4$).

Dodatkowo, **maksymalnie 2 sloty publikacyjne** mogą zostać wypełnione przez autorstwo lub współautorstwo monografii naukowych, których wartość punktowa wynosi nie więcej niż 100 punktów, redakcje naukowe takich monografii i autorstwo lub współautorstwo rozdziałów w takich monografiach.

LIMITY DLA UCZELNI

Uczelnia może zgłosić do ewaluacji **maksymalnie 3N slotów publikacyjnych**. Liczba N oznacza liczbę pracowników prowadzących działalność naukową (w przypadku uczelni są to pracownicy zatrudnieni na stanowisku badawczym lub badawczo-dydaktycznym). Dodatkowo:

- 20% z tej liczby ($0,6N$) mogą stanowić osiągnięcia pracowników nie zaliczanych do liczby N , w szczególności doktorantów oraz pracowników prowadzących działalność naukową dla których dana uczelnia nie jest podstawowym miejscem pracy i pracowały w danej uczelni przynajmniej przez 12 miesięcy;
- Maksymalnie 20% tej liczby ($0,6N$) mogą stanowić monografie naukowe, których wartość punktowa wynosi co najwyżej 100 punktów, redakcje naukowe takich monografii i rozdziały w takich monografiach;
- Maksymalnie $2N$ mogą stanowić artykuły naukowe z lat 2019 i 2020 oraz monografie naukowe, redakcje naukowe monografii i rozdziały w monografiach z lat 2017–2020 (dotyczy tylko ewaluacji w 2021 roku);
- Maksymalnie $1 N$ mogą stanowić patenty.

Ważne! Problem monografii o punktacji nie większej niż 100 punktów

Do ewaluacji uczelnia może zgłosić $0,6N$ slotów wypełnionych monografiami o punktacji nie większej niż 100 punktów, redakcjami naukowymi takich monografii lub rozdziałami z takich monografii. Z kolei limit na tego typu publikacje dla każdego naukowca wynosi 2 sloty. Gdyby więc każdy pracownik naukowy wykorzystał ten limit, to w efekcie uczelnia dysponowałaby ilością slotów w wysokości $2N$ wypełnionych ww. publikacjami – to dużo powyżej limitu dla uczelni ($0,6N$). W takiej sytuacji pojawia się ryzyko, że na poziomie uczelni zabrakłoby slotów wypełnionych innymi publikacjami niż omawiane monografie.

Przykład

W okresie 2017–2020 uczelnia zatrudniała 100 pracowników prowadzących działalność w dyscyplinie X. Oznacza to, że w uczelnia może zgłosić do ewaluacji $3N$ czyli 300 slotów, z czego $0,6N$ tj. 60 slotów wypełnionych monografiami za 100 punktów lub mniej (bądź redakcjami takich monografii lub rozdziałami z takich monografii). Pozostałe 240 slotów musi być wypełnione innymi publikacjami.

Każdy pracownik wypełnił równo 4 sloty, z czego 2 sloty monografiami za 100 punktów lub mniej (bądź redakcjami takich monografii lub rozdziałami z takich monografii). Oznacza to, że uczelnia dysponuje 400 slotami, z czego 200 wypełnione jest ww. monografiami, a pozostałe 200 innymi publikacjami.

Uczelnia zatem nie może przedstawić 240 slotów wypełnionych innymi publikacjami, gdyż dysponuje jedynie 200 tego typu slotami.